

TLAČOVÁ SPRÁVA

Košice 26. jún 2026

Legendárny seminár STROM oslavuje polstoročie

V roku 2026 si všetky generácie organizátorov, riešiteľov a podporovateľov pripomínajú 50. výročie vzniku prvého Korešpondenčného matematického seminára (od roku 1993 STROM) v bývalom Československu, ktorý vznikol na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (UPJŠ). Združenie STROM v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UPJŠ v Košiciach pri tejto príležitosti organizujú spomienkové akcie.

Program sa začne v **piatok 26. júna 2026** o 11.00 hod. **symbolickým sadením pamätného STROM-u** v areáli Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach. V prednáškovej miestnosti M5 v areáli Rektorátu UPJŠ na Šrobárovej ulici sa o 13.30 hod. uskutoční **Slávnostná akadémia** a následne vybrané osobnosti – **Božena Miháliková, Igor Fabrici, Jana Višňovská, Viera Vodičková, Peter Jacko** a **Peter Kovács** – pripomenú históriu seminára. O 15.00 hod. je plánovaný **krst knihy Letokruhy**. Prihlásení účastníci sa následne presunú do Drienice, kde bude program pokračovať počas celého víkendu. **Občianske združenie STROM** zastrešuje nielen stredoškolský seminár, ale aj obľúbené semináre **Matik** (pre žiakov 7. až 9. ročníka ZŠ a príslušných ročníkov viacročných gymnázií) a **Malynár** (pre žiakov 4. až 6. ročníka ZŠ), jednodňové súťaže ako **Matboj, Lomihlav, Mamut** a **Máš problém**, týždňové sústredenia, školské minisústredenia, letný **Tábor mladých matematikov**, **PRIMAT** (prímestský matematický tábor) a **Košickú šifrovačku**. Korešpondenčné semináre sú celoročné matematické súťaže, v ktorých riešitelia okrem výsledku odovzdávajú aj celý postup a odôvodnenie svojho riešenia. Najlepší riešitelia sú na konci súťažného semestra pozývaní na týždňové sústredenia.

Príbeh, ktorý sa začal písať pri Ružíne

V roku 1975 sa konal prvý **Tábor mladých matematikov (TMM)** v Tatranských Mlynčekoch. Od samého začiatku k táborom patrilo program podporujúci tvorivé myslenie a priateľskú atmosféru, ktorá podnecovala prirodzenú potrebu telesného, duševného a sociálneho rozvoja detí. TMM sa stretol s výrazným pozitívnym ohlasom. Už o rok neskôr sa podobné letné tábory uskutočnili vo všetkých krajoch Slovenska. V hoteli Sivec na Ružínskej priehrade sa vtedy konalo stredoškolské sústredenie, ktoré navždy zmenilo formát práce s talentovanou mládežou. Profesorka **Katarína Cechlárová**, jedna z kľúčových

osobností seminára, spomína na tieto emotívne začiatky: „Dnes je už spätne ťažké si vybaviť, čím a ako presne to bolo, ale po poslednej noci, plnej dôverných debát a pocitu spolupatričnosti, navštívila delegácia ‚sústredencov‘ vedúcich s tým, že si nevedia predstaviť, žeby naše stretnutia nepokračovali.“ Tento spontánny tlak zo strany samotných študentov viedol k tomu, že **v apríli 1977 bola rozoslaná prvá séria úloh**. Seminár v jeho prvých rokoch koordinovali postupne **Martin Gavalec, Peter Mihók, Božena Mihalíková, Oľga Kulcsárová** (rod. Vavrová) a **Katarína Cechlárová** (rod. Dudičová). Okrem zamestnancov Prírodovedeckej fakulty (PF) UPJŠ s organizáciou seminára pomáhali aj jej študenti. Výsledky na seba nenechali dlho čakať – kým za prvých 25 rokov Matematickej olympiády vyhral celoštátne kolo len jeden účastník z východného Slovenska, po vzniku KMS ich v nasledujúcom desaťročí bolo až sedemnášť.

Legendárnym sa stalo **zimné sústredenie v januári 1979 na Brnčalovej chate** (dnešná Chata pri Zelenom plese) vo Vysokých Tatrách. V čase extrémnej snehovej víchrice sa skupina vedúcich a študentov brodila hlbokými závejmi, pričom na chatu v rukách niesli okrem svojej batožiny aj tabuľu na prednášanie. Vtedajšia študentka PF UPJŠ **Marta Mlynarčíková**, ktorá na sústrezení debutovala ako vedúca, opisuje atmosféru slovami: „Svet stuhol na kosť a my, vedúci a účastníci sústrezenia KMS, sme si povedali, že Brnčalova chata je presne to miesto, kde chceme v tom arktickom pekle byť. Dnes viem, že tie hory nás vtedy naučili viac než všetky integrály sveta. Naučili nás, že ak máte vedľa seba správnych ľudí a v batohu dosť odvahy, prežijete aj január, ktorý vás chce zamraziť v čase.“ Pre stovky talentovaných detí sa seminár stal bezpečným prístavom a priestorom, kde našli rovesníkov s rovnakými záujmami. Popri klubovej činnosti vznikali aj spontánnejšie aktivity. V roku 1986 **Stanislav Krajčí** a **Igor Fabrici** našli kontakty na svojich spoluúčastníkov z TMM konaného v roku 1983 a rozoslali im pohľadnice s pozvánkou na **prvý stanový tábor Klubu mladých matematikov na Kláštorisku**. „Postupne som tam stretával ľudí, ktorí obľubovali matematiku v rôznej forme, ktorí sa vedeli nadchnúť pre logické súťaž, ľudí, na ktorých sa dalo spoľahnúť, s ktorými som mal podobné názory a mal rád tie isté piesne zo spevníka. V dobe bez internetu a bez mobilov sme na seba často mysleli a pošta zažívala svoje ‚zlaté obdobie‘ – posielali a dostávali sme kopec listov a pohľadníc. V istej chvíli túžba stretnúť sa aj mimo sústrezení vyústila do organizácie prázdninových OST-ov,“ priblížil Igor Fabrici, dlhoročný účastník a neskôr vedúci seminára Matik. **Prvý Osí stanový tábor (OST)** sa plánoval **v roku 1988** na Izre, napokon sa však presunul na Domašu. Neskôr sa stabilným miestom konania táborov stalo okolie Vinianskeho jazera. Jednou z najvýraznejších tradícií týchto táborov sa stal takzvaný „**Obchod Šíravy**“, približne **štyridsaťkilometrový nočný pochod okolo Zemplínskej Šíravy**.

Veľké organizačné zmeny na prelome tisícročí

Po Nežnej revolúcii sa v priebehu niekoľkých rokov zmenili zaužívané schémy financovania. Kvôli absentujúcim zdrojom podpory a rastúcim cenám ubytovaní hrozilo, že sústrezenia sa stanú finančne nedostupnými. Vysokoškolskí učitelia už popri akademických

povinnostiach nedokázali zabezpečiť fungovanie seminárov. **V roku 1993** zasiahla nastupujúca generácia študentov prírodovedeckej fakulty a odchovanci seminára. **Viera Vodičková** (rod. Goceliaková), **Jana Krajčiová** (rod. Handulová) a **Stanislav Krajčí** nielenže zachránili seminár, ale zaslúžili sa o jeho dnešný názov. „*Stano, pretože jeho koníčkom je tvorba krížoviek, mal na intráku niekoľko slovníkov. V jednom sa dočítal, že význam latinského slova ‚seminarium‘ je nielen ‚seminár‘, ale aj ‚stromová škôlka‘, a to už bol len krôčik k novému názvu STROM. Dať zmysel tejto skratke už nebol veľký problém,*“ vysvetlila okolnosti vzniku nového názvu Viera Vodičková. Existujúce semináre sa postupne začali **organizovať v občianskych združeniach**, prostredníctvom ktorých mohli oficiálne žiadať o nové zdroje financovania, akými boli granty, štátne dotácie či sponzorské dary. **V roku 1994** vzniklo v Košiciach **Združenie Malynár** a o rok neskôr **Združenie STROM** a **Združenie Matik**. Od roku 2000 Združenie STROM postupne oficiálne zastrešilo všetky tri semináre (Malynár, Matik a STROM) pod jednu právnu formu, čo značne uľahčilo administratívu a účtovníctvo. V rovnakom období vzniklo aj dodnes používané **ikonické logo ihličnatého „polostromu“**, ktoré počas vyučovania zo žartu načrtol **Branislav Jendroľ**.

V deväťdesiatych rokoch sa počet riešiteľov STROM-u pohyboval približne medzi 50 až 100, zatiaľ čo pred revolúciou býval aj dvojnásobný. Väčšina z organizátorov seminára odchádzala študovať mimo Košíc. V roku 1998 sa medzi organizátorov seminára dostal študent UPJŠ **Peter Jacko**, ktorý sa v roku 2000 stal predsedom združenia: „*Nová situácia s mnohými organizátormi mimo Košíc nás rýchlo dotlačila do rôznych technologických vylepšení: softvér na zadávanie bodov na diaľku, softvér pre účtovníctvo, nové webové stránky, diskusné fóra a podobne. Združenie STROM teda tiež zmodernizovalo vizuály a začalo tieto brožúrky nazývať časopismi, pridali sa nové sekcie, ako napríklad rozhovory s bývalými riešiteľmi, hlavolamy či matematické príbehy. To sa ľahšie prezentovalo v žiadostiach o granty a sponzorstvo, teda ľuďom, ktorí semináre a sústredenia nezažili. Ústav matematických vied poskytoval prednášajúcich na sústredenia, a pedagógovia z katedry didaktiky matematiky sa snažili o systematické zapájanie sa jej študentov do aktivít združenia, čo fakultu a združenie vzájomne obohacovalo.*“ UPJŠ vyhradila pre aktivity združenia vlastnú miestnosť a z grantov sa zakúpili aj server, počítač či tlačiareň.

Nové formy popularizácie matematiky medzi žiakmi

Kým v predchádzajúcich desaťročiach tvoril jadro činnosti STROM-u najmä korešpondenčný seminár, postupne bolo nutné osloviť širší okruh žiakov, popularizovať matematiku prístupnejšou formou a zviditeľniť aktivity združenia priamo na školách. Pri príležitosti **25. výročia založenia KMS a 50. ročníka Matematickej olympiády sa 18. mája 2001** uskutočnilo prvé kolo súťaže **Košický Matboj**, na ktorom sa zúčastnilo **172 študentov**, čo bolo viac ako dvojnásobok počtu riešiteľov seminára STROM v tom istom roku. Úspech Matboja ukázal, **že jednoduchové tímové súťaže** dokážu osloviť širší okruh žiakov. **Od roku 2001** pribudli ďalšie súťaže – **Mamut a Lomihlav**. Vďaka týmto aktivitám združenie výrazne rozšírilo svoj dosah a stalo sa známou značkou na pomyselných matematických mapách

Slovenska. V roku 2005 vznikla v spolupráci s **Ústavom informatiky PF UPJŠ** programátorská súťaž **PALMA** (Programovanie, algoritmy, matematika) určená pre stredoškolákov. Nadviazala na skúsenosti z organizácie matematických korešpondenčných seminárov. Súťaž mala účastníkom umožniť rozvíjať schopnosť analyzovať problémy, navrhovať efektívne algoritmy a následne ich implementovať. Hoci súťaž vznikla pod taktovkou STROM-u, postupom času sa PALMA osamostatnila a združenie jej v súčasnosti poskytuje už len formálne zastrešenie.

V roku 2016 došlo k výraznej zmene vo financovaní združenia. Po predchádzajúcich rokoch so značne obmedzenými možnosťami sa otvorila nová príležitosť zapojením do **národného projektu IT Akadémia**. Vďaka tomu boli sústredenia a jednodňové súťaže až do roku 2021 pre všetkých účastníkov bezplatné a všetky sústredenia sa konali v **Učebno-výcvikovom zariadení UPJŠ v Danišovciach**, ktoré poskytlo výrazne vyšší štandard ubytovania a stravovania. STROM prežil Nežnú revolúciu, obmedzené zdroje financovania, personálny deficit, pandémiu Covidu aj osobné straty. Prežil preto, lebo vždy pre niekoho znamenal niečo viac než len súťaž. Matematika bola tým, čo ľudí do seminára priviedlo. To, prečo v ňom zostávali, však bola komunita ľudí s podobnými záujmami a priateľstvá, ktoré pretrvali dodnes. Hoci sa v priebehu rokov menili formáty úloh, pravidlá bodovania či technológie, filozofia STROM-u zostala nezmenená. Jeho cieľom bolo rozvíjať komplexnú osobnosť mladého človeka a učiť ho kriticky myslieť. Bývalí riešitelia dnes úspešne pôsobia na univerzitách a vo firmách po celom svete – od Košíc a Bratislavy až po Harvard či Princeton. Jedinečnosť košického modelu jednoznačne spočíva v jeho medzigeneračnej kontinuite. „*Myslím si, že odovzdávanie skúseností je teraz nastavené veľmi dobre. V čase, keď má združenie vyše 70 členov to dáva výborný základ kontinuite do budúcnosti, na ďalších minimálne 50 rokov,*“ uzatvoril **Peter Kovács**, bývalý predseda a súčasný člen Združenia STROM.

Mgr. Laura Holanová, PhD.

Tlačová referentka a hovorkyňa UPJŠ v Košiciach

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach

Šrobárova 2, 041 80 Košice

E-mail: laura.holanova@upjs.sk

Tel.: +421 55 234 1550, mob.: +421 905 385 911

Web: www.upjs.sk

